

Кафедрі нейрохірургії Київської медичної академії післядипломної освіти — 60 років

О.І. Арутюнов

Київський інститут удосконалення лікарів (КІУЛ) — один із найстаріших вищих медичних закладів післядипломної підготовки лікарів організований у 1927 р. Кафедра нейрохірургії КІУЛ почала свою діяльність одразу після війни в 1945 р. на базі нейрохірургічної клініки Київського психоневрологічного інституту, реорганізованого в 1950 р. у Київський інститут нейрохірургії МОЗ України.

Кафедру нейрохірургії організував і очолював з 1945 до 1960 р. проф. О.І.Арутюнов.

Акад. АМН СРСР, проф. О.І. Арутюнов — організатор нейрохірургічної служби в Україні; директор Київського інституту нейрохірургії з 1945 до 1964 р., а з 1964 до 1978 р. — директор Інституту нейрохірургії ім. М.Н.Бурденка. Основні напрямки наукової діяльності О.І.Арутюнова: пухлини головного мозку, патологія судин головного мозку, больові синдроми, патологія хребта, наслідки вогнепальних поранень, черепно-мозкова травма. О.І.Арутюнов створив школу нейрохірургів в Україні.

У 1954–1955 рр. під час відрядження проф. О.І.Арутюнова до Китаю обов'язки завідувача кафедри виконував проф. А.П.Ромоданов.

З січня 1960 р. по липень 1993 р. кафедру очолював проф. Г.О.Педаченко.

Співробітники кафедри разом з курсантами. 1976 р.

Г.О.Педаченко у 1954 р. здобув ступінь кандидата медичних наук, у 1959 р. став старшим науковим співробітником, з 1959 р. — доцент, з 1965 р. — д-р мед. наук, з 1966 — професор. Темою докторської дисертації обрав “Хірургічне лікування мозкових геморагічних інсультів”. З 1968 до 1987 р. — завідувач відділу травми центральної нервової системи і патології судин головного мозку Київського інституту нейрохірургії. Підготував велику школу нейрохірургів як в Україні, так і в Радянському Союзі. Основними науковими напрямками були підготовка нейрохірургічних кадрів, дослідження цереброваскулярної патології, черепно-мозкової травми, ліквородинаміки при нейрохірургічній патології, патології судин екстракраніальних відділів голови. Під керівництвом Г.О.Педаченко виконано 3 докторські та 32 кандидатські дисертації. Він автор близько 500 наукових публікацій, у тому числі 9 монографій, 6 навчальних посібників, 30 винаходів і 82 раціоналізаторських пропозицій.

Г.О.Педаченко

З липня 1993 р. кафедру очолює чл.-кор. АМН України, д-р мед. наук, проф., засл. діяч науки і техніки України Микола Єфремович Поліщук.

Микола Єфремович народився 2 травня 1944 р. в с.Лип'ятин Хмельницького району Вінницької області у сім'ї селян. У 1961 р. закінчив Сальницьку середню школу. З 1961 до 1963 р. працював вчителем математики Лип'ятинської восьмиріч-

Лекцію читає проф. Г.О.Педаченко

ної школи. В 1963 р. поступив і в 1969 р. відмінно закінчив медичний факультет Ужгородського державного університету зі спеціальності “Лікувальна справа”.

Працював лікарем Великоберезнянської районної лікарні на Закарпатті. Навчався в клінічній ординатурі та в аспірантурі Київського науково-дослідного інституту нейрохірургії. У 1974 р. захистив кандидатську дисертацію, а в 1986 р. — докторську. З 1990 р. — професор з нейрохірургії ВАК СРСР. У 1994 р. Указом Президента України присвоєно звання заслуженого діяча науки і техніки України. У 1997 р. обраний член-кореспондентом АМН України.

З 1974 до 1983 р. працював асистентом кафедри нейрохірургії Київського інституту удосконалення лікарів. З 1983 до 1990 р. — старший, провідний, головний науковий співробітник Київського науково-дослідного інституту нейрохірургії.

З 1990 до 1993 р. — заступник директора з наукової роботи науково-практичного об'єднання швидкої та невідкладної медичної допомоги. З 1985 р. — директор клініки нейрохірургії лікарні швидкої медичної допомоги.

З 1993р. — завідувач кафедри нейрохірургії Київської медичної академії післядипломної освіти ім.П.Л.Шупика.

М.Є.Поліщук — д-р мед. наук, професор, член-кореспондент АМН України, заслужений діяч науки і техніки України; член Європейської академії по нейронауках “нейротравматологія”; голова комісії Української асоціації нейрохірургів з післядипломної підготовки нейрохірургів.

Головний нейрохірург Управління охорони здоров'я м.Києва (1985–2002), голова товариства нейрохірургів м.Києва з 1985 р. Народний депутат 4-го скликання Верховної Ради України, Голова Комітету Верховної Ради України з питань охорони здоров'я, материнства та дитинства (2002–2005). Член партії “Народний Союз Наша Україна”, міністр охорони здоров'я України (2005).

М.Є.Поліщук

Лекцію читає проф. М.Є.Поліщук

Нагороджений орденом Ярослава Мудрого V ст. (2004), Почесний громадянин м.Киева (з 2004 р.). Українською православною церквою за заслуги по відродженню духовності в Україні нагороджений орденом Святого Рівноапостольного князя Володимира (III ступеня) та орденом Преподобного Нестора Літописця на увагу до церковних заслуг. Нагороджений орденом Ярослава Мудрого V ступеня.

Опублікував 17 монографій та понад 350 наукових статей.

Основні напрями наукової та практичної роботи М.Є.Поліщука:

- організація невідкладної нейрохірургічної допомоги;
- черепно-мозкова травма;
- хребетно-спинномозкова травма;
- поєднана та множинна травма;
- гострі порушення мозкового кровообігу;
- черепно-мозкова травма на фоні соматичної патології та алкогольної інтоксикації;
- гідроцефалія у дорослих;
- патологія хребта і спинного мозку;
- оптимізація післядипломної підготовки спеціалістів.

За час роботи підготовлено понад 35 кандидатів та 3 доктори медичних наук.

Автор та співавтор 56 законопроектів та постанов Верховної Ради України. Автор понад 80 публіцистичних статей, у том числі з питань реформування галузі охорони здоров'я. Провів багато зустрічей, інтерв'ю, прес-конференцій. Брав активну участь в проведенні днів Уряду, парламентських слухань з актуальних соціальних і медичних питань.

У різний час на кафедрі працювали В.А.Шуліка-Карачанський, О.А. Крістер, Я.І.Файнзільбер, О.Л.Духін, О.П.Бурлуцький, П.Г.Тананайко, І.Д.Віроzub,

Ю.Д.Соснов, В.Г.Караванов, І.С.Глушкова, Р.Л.Андрейко, Я.В.Пацко, В.В.Хозяїнов, О.Є.Дунаєвський та ін.

У 1945 р. кафедра мала 13 нейрохірургічних ліжок. У даний час базою кафедри є Інститут нейрохірургії з 380 лікувальними ліжками (15 клінічних відділів), Київська лікарня швидкої медичної допомоги з 130 нейрохірургічними ліжками, Київська обласна клінічна лікарня з 60 нейрохірургічними ліжками.

З 1945 р. кафедрою проведено 282 навчальних цикли (з них з 1960 р. — 225): циклів спеціалізації — 61, загального і тематичного удосконалення з питань нейротравми, нейроонкології, лікування больових синдромів, судинних уражень нервової системи та ін. — 204, виїзних циклів — 17. На цих циклах навчалися 5270 лікарів, з них близько 75% лікарів з України.

На кафедрі пройшли підготовку через спеціалізацію, аспірантуру, клінічну ординатуру нейрохірурги із Домініканської Республіки (2), Індії (1), Лівану (6), Палестини (1), Ізраїлю (1), які працюють нейрохірургами, а деякі і професорами медичних університетів, як у себе на батьківщині, так і в країнах Європи. Тут щорічно навчаються слухачі з 20–30 суміжних кафедр (хірурги, травматологи, невропатологи, психіатри, судмедексперти тощо), які знайомляться з актуальними питаннями нейрохірургії.

З 1992 р. кафедра готує лікарів-інтернів, за цей час підготовлено 250 нейрохірургів.

За період існування кафедри підготовлено 11 докторів і 94 кандидати медичних наук, 82 лікаря навчалися в клінічній ординатурі і 46 — в аспірантурі. Зараз на кафедрі навчаються 6 аспірантів і клінічних ординаторів.

Останніми роками підвищилися вимоги до атестації лікарів. Для підготовки до атестації проводяться передатестаційні цикли навчання. Дедалі вагомніше місце займає комп'ютеризація педагогічного процесу і проведення заліків на відповідну кваліфікаційну категорію.

Засідання кафедри нейрохірургії КМАПО

*Співробітники кафедри нейрохірургії КМАПО.
Сидять, зліва направо: М.І.Оришака, М.Є.Поліщук, Т.І.Макеєва
Стоять зліва направо: А.О.Короткоручко, В.О.Хонда, О.М.Возняк,
В.В.Копаниця, А.В.Муравський.
2000 рік*

На кафедрі проводяться такі цикли: спеціалізації з нейрохірургії та дитячої нейрохірургії, передатестаційні цикли, цикли тематичного удосконалення — “Діагностика та лікування пухлин і судинних захворювань центральної нервової системи”; “Особливості клініки, діагностики та лікування травм центральної та периферичної нервової системи”; “Актуальні питання діагностики травм хребта і спинного мозку, їх лікування”; “Актуальні питання нейрохірургії та організації нейрохірургічної допомоги”; “Больові синдроми в нейрохірургії та неврології”; “Особливості інтенсивної терапії та анестезіології в неврології та нейрохірургії”.

Значна більшість професорів і доцентів-нейрохірургів медичних вузів України, майже всі завідувачі нейрохірургічних відділень і близько 90% лікарів-ординаторів цих відділень проходили підготовку з нейрохірургії на кафедрі.

Наукова робота кафедри проводиться в співдружності з працівниками Інституту нейрохірургії АМН України. Основні напрямки наукової роботи кафедри в минулому і тепер:

- діагностика та лікування хірургічної патології судин головного мозку;
- ангиографічна діагностика нейрохірургічної патології судин головного мозку;
- нейрохірургічна діагностика пухлин і травматичних уражень головного мозку;
- хірургічне лікування внутрішньочерепних гематом і забоїв головного мозку;

- нейрохірургічна діагностика і лікування патології хребта і спинного мозку;
- поєднана та множинна травма ЦНС;
- вивчення особливостей черепно-мозкової травми у хворих різного віку, а також при алкогольній інтоксикації і соматичній патології;
- організація невідкладної нейрохірургічної допомоги;
- інтенсивна терапія та анестезія в нейрохірургії;
- больові синдроми в неврології та нейрохірургії.

Працівниками кафедри опубліковано 54 монографії, 15 навчальних посібників, 32 навчальні лекції, 1053 наукові статті. Одержано 45 авторських свідоцтв на винаходи, 150 раціоналізаторських пропозицій. Видано 32 методичні рекомендації.

Співробітники кафедри беруть активну участь у міжнародних, всеукраїнських з'їздах, конгресах, конференціях, виступають на них з доповідями.

Лікувальна робота проводиться у відділеннях Інституту нейрохірургії, Київської лікарні швидкої медичної допомоги м. Києва, Київської обласної клінічної лікарні.

Кафедра підтримує ділові контакти з кафедрами та клініками нейрохірургії Росії, Молдови, Прибалтики, Азербайджану, Вірменії, Середньої Азії, Німеччини, Ізраїлю, США та ін.

На кафедрі працюють:

1. Тетяна Іванівна Макєєва (народилася 1 січня 1954 р.) — канд. мед. наук (1984), доцент кафедри нейрохірургії КМАПО (з 1988 р.). У 1984 р. захистила кандидатську дисертацію на тему “Множинні внутрішньочерепні гематоми”. Основні напрямки наукової діяльності — нейротравма, патологія хребта. Автор 75 наукових робіт. Лікувальну роботу проводить на базі клініки патології хребта та спинного мозку №2 Інституту нейрохірургії ім.акад.А.П.Ромоданова АМН України.

2. Микола Іванович Оришака (народився 31 липня 1957 р.) — канд. мед. наук (1994), доцент кафедри нейрохірургії КМАПО (з 2000 р.). У 1994р. захистив кандидатську дисертацію на тему “Гіпербарична оксигенація в комплексному лікуванні тяжкої черепно-мозкової травми”. Основні напрямки наукової діяльності — нейротравма, гіпербарична оксигенація при патології ЦНС. Автор 64 наукових робіт, 20 раціоналізаторських пропозицій.

А.О.Короткоручко

3. Анатолій Олександрович Короткоручко народився в м. Куп'янську Харківської області в сім'ї робітників 16 вересня 1951 р. Після закінчення середньої школи в 1968 р. поступив на лікувальний факультет Харківського медичного інституту, який і закінчив у 1974 р. На роботу був направлений у Лозовський район Харківської області, де працював лікарем-анестезіологом до 1977 р. У 1977–1978 рр. служив у лавах Радянської Армії на посаді лікаря радіотехнічного батальйону. Після звільнення в запас працював лікарем-анестезіологом у клінічній дитячій лікарні №7 м. Харкова, а

з 1980 р. — лікарем-анестезіологом у Харківському НДІ загальної та невідкладної хірургії. У 1986 р. захистив кандидатську дисертацію на тему “Эффективность нейровегетативной защиты в регуляции сократимости миокарда во время обезболивания и операции”. З 1990 до 1995 р. працював лікарем-анестезіологом в університетській клініці “Сорока” м. Беер-Шева (Ізраїль), де пройшов повний курс підготовки з анестезіології, інтенсивної терапії та лікування больових синдромів. Після повернення в Україну з 1995 до 1999 р. працював асистентом кафедри анестезіології та інтенсивної терапії КМАПО, а з 1999 р. — асистентом, а потім доцентом кафедри нейрохірургії. Веде курс з лікування больових синдромів і курс анестезії та інтенсивної терапії в нейрохірургії. Опублікував 48 наукових праць, серед них 3 монографії. Основною науковою працею є керівництво для лікарів “Анестезия и интенсивная терапия в нейрохирургии”, видана в 2004 р. У 2000 р. була видана монографія “Диприван”, а в 2001 р. написаний розділ у монографії “Повреждения позвоночника и спинного мозга”.

4. Андрій Володимирович Муравський (народився 19 січня 1968 р.) — канд. мед. наук (1996), доцент кафедри нейрохірургії КМАПО (з 2004 р.). У 1996 р. захистив кандидатську дисертацію на тему “Інфекційно-запальні ускладнення у хворих з травмою хребта та спинного мозку”. Основні напрямки наукової діяльності — патологія хребта та спинного мозку, нейротравма. Автор 67 наукових робіт, співавтор однієї монографії “Повреждения позвоночника и спинного мозга (Механизмы, клиника, диагностика, лечение)”. Лікувальну роботу проводить на базі клініки патології хребта та спинного мозку №1 Інституту нейрохірургії ім.акад. А.П.Ромоданова АМН України.